

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ АБАЙ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

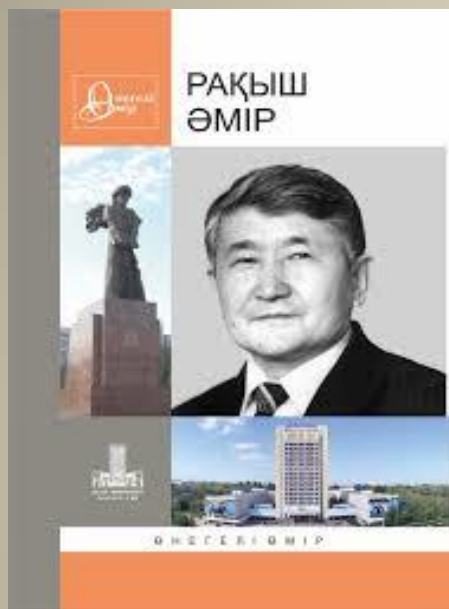

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Рақыш Сәтұлының өмір жолы үлгі-өнеге болсын

Өмір Рақыш Сәтұлы ғалым ретінде «ғылымдардың анасы» атанған филология ғылымының бір саласы қазақ филологиясын жан-жақты зерттеген. Осынау ғылыми саланың ұлттық білім, тәрбие мұрасы ретінде танылуына, ұлттың бірегейлігін нығайту бағытын қанықтыруға күш салып, қоғамдық ғылымның дамуына зор үлес қосқан ұлағатты ұстаз, ғұлама ғалым, ағарту саласының қайраткер тұлғасы Рақыш Сәтұлының өмір жолы үлгі-өнеге болсын деген ниетпен осы кітапты өскелең ұрпаққа ұсынып отырмыз.

- Бас редактор,
ректор

Ғ.М. Мұтанов

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

Аса құрметті Рақыш Сәтұлы!

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жанындағы Абай ғылыми-зерттеу институты Сізді, Қазақстан Республикасының аса көрнекті ғылым, білім және қоғам қайраткерін, тіл білімінің ғұлама тұлғасын , тоқсан жасқа толуыңызбен шын жүректен құттықтайды! Институт ұжымы Сізге, туыстарыңыз бен жақындарыңызға амандық, зор денсаулық, бақ-дәулет, құт-береке, жаңа табыстар тілейді!

- **Абай институты**

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

90

Көңіліңіз әрдайым гүлдей жайнасын, ардақты ұстаз!

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

Жаны жайсаң адам

Профессор Рақыш Сәтұлы Әмір - жастардың ақылшы ұстазы, ғылымда толдым, болдым деуді білмейтін, үнемі ізденістермен жүретін, әрдайым өзін қарапайым әрі кішіпейіл ұстайтын жаны жайсаң адам.

Біз Раханды ұзақ жылдар бойы өзінің жемісті де көпқырлы еңбегінің ұшар биігінен көре берсек екен деп болашаққа сеніммен үміт артамыз.

- С. Исабеков, филология ғылымдарының докторы, профессор

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Шәкірттерімен, әріптестерімен бірге

Ұстазым менің...

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Өнегелі өмір белестері

Мен – бала ауылдағы алты жаста

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Құрметті Рақыш Сәтұлы!

Сіз – ұлағатты ұстаз, ғұлама ғалым болумен бірге жаны мен жүрегінен жарық пен жылу таратқан, ізгілік пен игілік жолынан таймай келе жатқан, ұлық болсаңыз да кішік қалпыңыздан танбай келе жатқан арлы да абыройлы, асыл азаматсыз. Туған ұжымыңыз сол үшін де Сізді ардақ тұтады, Сізге құрмет көрсетеді. Мерейтойыңыз құтты болсын! Факультет ұжымы Сізге зор денсаулық, шығармашылық табыс, отбасыңызға құт-береке, бақ-дәулет тілейді.

Тіл білімінің телегей-теңізін тебіренте беріңіз!

**Филология факультетінің ұжымы.
2000 жылғы құттықтаудан**

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Жамбыл. Абай атындағы педучилище

Тіл білімі ғылымының көрнекті өкілі Әмір Рақыш Сәтұлы 1930 жылы 9 қаңтарда Жамбыл облысы Жамбыл ауданы Жетітөбе (қазір Аса деп аталады) ауылында туды. Әкесі Сәт мұғалім, шешесі Мінәсіп үй шаруасындағы кісі болған. Әкесі мектеп ашу, жетім балалар үйін ұйымдастыру жұмыстарымен Әулиеата өңірінің әр жерінде қызмет атқарды. 1942 жылы соғысқа аттанып, ерлікпен қаза тапқан әке өнегесі оның өмірлік бағдаршамына айналды.

- Академик К.Н. Нәрібаев

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Ұстаздың жаңа кітабы

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Ғылыми-педагогикалық өмір жолының басында

Қазақтың: «Жол атасы – тұяқ, сөз атасы – құлақ, су атасы – бұлақ», - деген мәтел сөздері әр нәрсенің пайда болу, өмірге жолдама алу көздерін нұсқайды. Осы тұрғыдан келсек, бүгінгі өскелең әдеби тіліміздің де, өткен дәуір ақын-жырау шығармалары тілінің де, бағзы заманда туып, халықпен бірге жаңғырып-жасаңғырап бүгінгі күнге жеткен ауыз әдебиеті, яғни фольклор тілінің де атасы – сөйлеу тілі.

- Рақыш Әмір

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Кафедра

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

ӘЖЕ туралы

Ұлы Отан соғысы басталған тұста Сәт мектептің меңгерушісі еді. 1942 жылы маусым айында әскер қатарына алынды. 1943 жылы ақпанның соңына дейін Сәттен үйіне хат келіп тұрды. Содан кейін хаттың келуі тыйылды...

Ілияс Әйнековтің естелігінен.

Студент

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Солдан оңға қарай: А.Х. Мищенко, Б.Шалабаев,
Р.Әмір, Ы.Маманов, С.М. Сагалович

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Солдан оңға қарай: жазушылар
Ә.Әбішев, Ғ.Мұстафин, Р.Әмір

Р.Әмір «ГДР-Қазақстан» қоғамы
мүшелерімен. Қоғам бастығы Ә.Тәжібаев

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Елу деген жасым-ай...

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

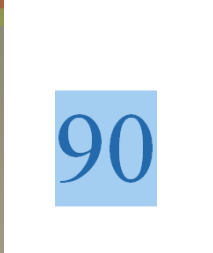
РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Баяндама

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Алматы шетел тілдері педагогикалық институты

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Алматы шетел тілдері педагогикалық институты
Ректор

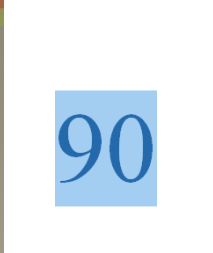
«Бұлақ көрсең, көзін аш» демекші, Р.Әмір ректор болып тұрғанда менің де жолымды ашты. Проректорлық жұмысқа тағайындауы кейіннен менің аталмыш оқу орнының ректоры, Білім комитетінің төрағасы, Сыртқы істер министрінің бірінші орынбасары, Ұлыбританиядағы Қазақстанның Төтенше және Өкілетті елшісі, ҚБТУ-дың тұңғыш ректоры және сенатор секілді биік қызмет баспалдақтарына көтерілуіме үлкен себеп болды. Мұны мен еш уақытта есімнен шығарған емеспін. Үнемі ризашылықпен еске алып жүремін.

Профессор Ә.Қ. Ахметов

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

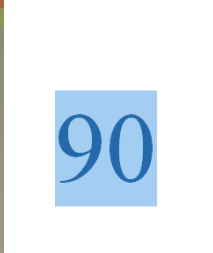
РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінде

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінде

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің құттықтауынан Қадірлі Рақыш Сәтұлы! Сізді Отанымыздың өресі биік, білімі кең, ғылымы терең, өте мәдениетті азаматы ретінде жоғары бағалаймыз және қазақ тіл білімі мәселелері бойынша атқарып жатқан істеріңіз жалғаса беруіне шын жүректен тілектеспіз. Жүзіңіз әрқашан жарқын, отбасыңыз аман, мерейіңіз үстем болсын!

- Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің ректоры, филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА корреспондент-мүшесі*

С.С. Құнанбаева

17.01.2020

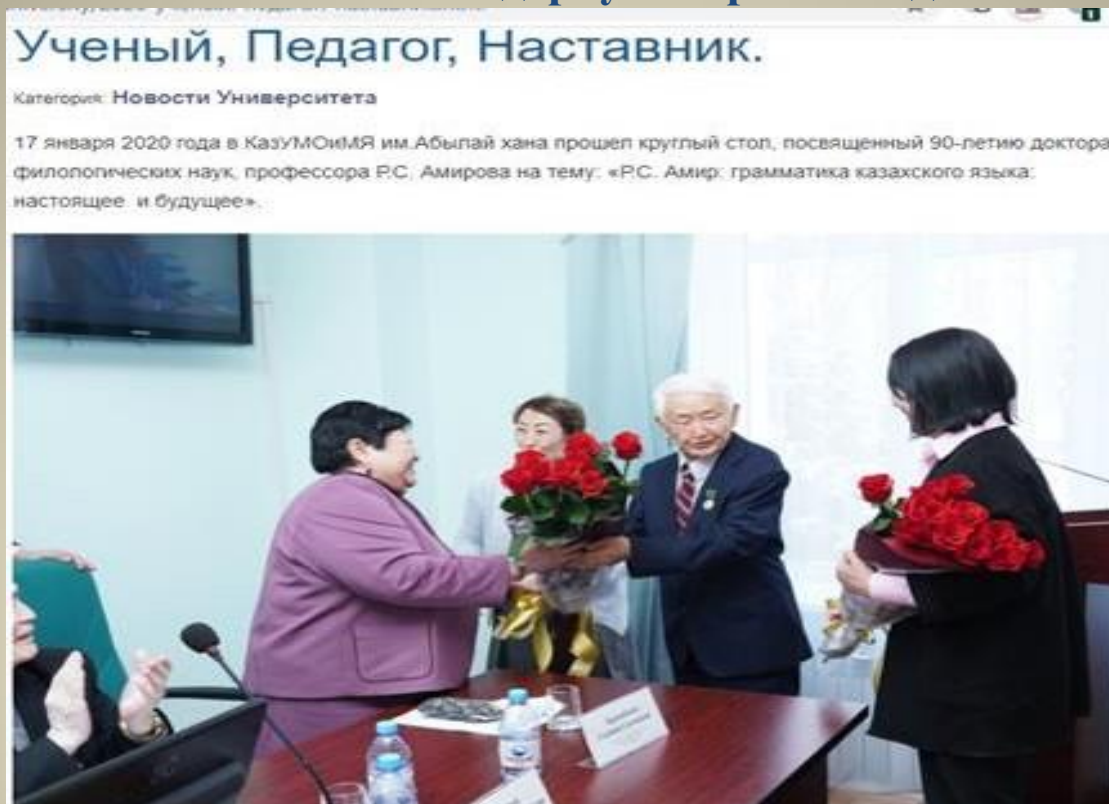

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар
және әлем тілдері университетінде

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ.
Филология факультеті

Тіл әлемінде

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ.
Қазақ тіл білімі кафедрасы

Профессор Әмір

- Профессор Әмір – қазақ тіл білімінде коммуникативтік синтаксис ілімін қалыптастырушы.
 - Т.Н. Ермекова, Қазақ мемлекеттік қыздар педагогика университетінің профессоры, филология ғылымдарының докторы

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ. Қазақ тіл білімі кафедрасы

- Рақыш Сәтұлы Әмір – жаңа ілімнің іргетасын қалаған ғалым.
- Ж.Т. Дәулетбекова, Қазақстан-Британ техникалық университетінің профессоры, педагогика ғылымдарының докторы

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

- Рақыш аға кафедраға кіріп келгенде, өкшелес інілері әрдайым: «Генерал келді, орындарыңнан тұрындар!» – дейді. Тіпті бұл сөз айтылмаса да, біріміз қалмай, студенттер сияқты орындарымыздан тұрамыз.
- Шашау сөзі жоқ, ісіне барынша мығым ағамыз - бізге әрқашан үлгі-өнеге.
- Тағы бір айрықша қасиеті – іс қағаздарын жүргізуде сауаттылығы жағынан алдына жан салмайды. Білімпаздығынан, іскерлігінен үнемі үйренумен келеміз. Рақыш аға жүз жасаса да артықтық етпейді. «Алдымызда шамшырақ болып жүре беріңіз!» – дегіміз келеді.
- Профессор Берікбай Сағындықұлы

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

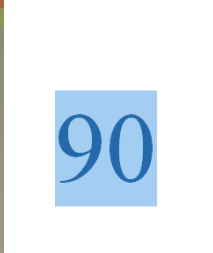
90

Күн қандай тамаша

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Тіл білімі әлемінде

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Бұрынғы шәкірттері, кейінгі әріптестері ортасында

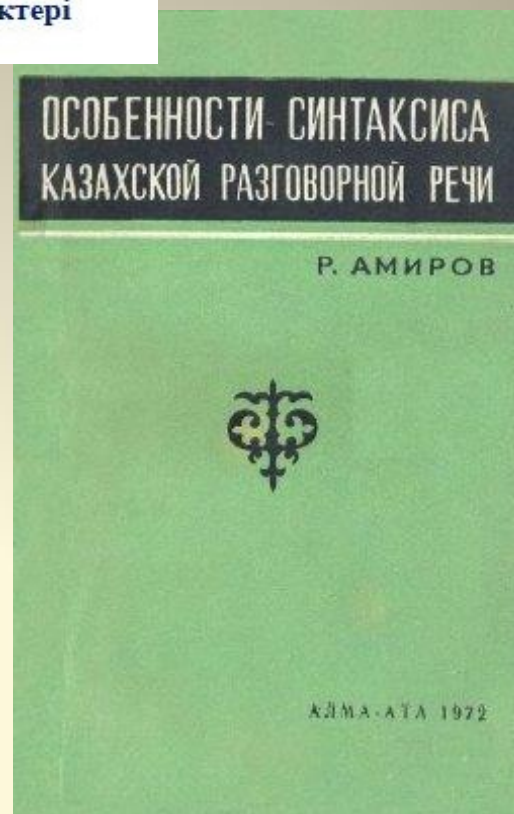
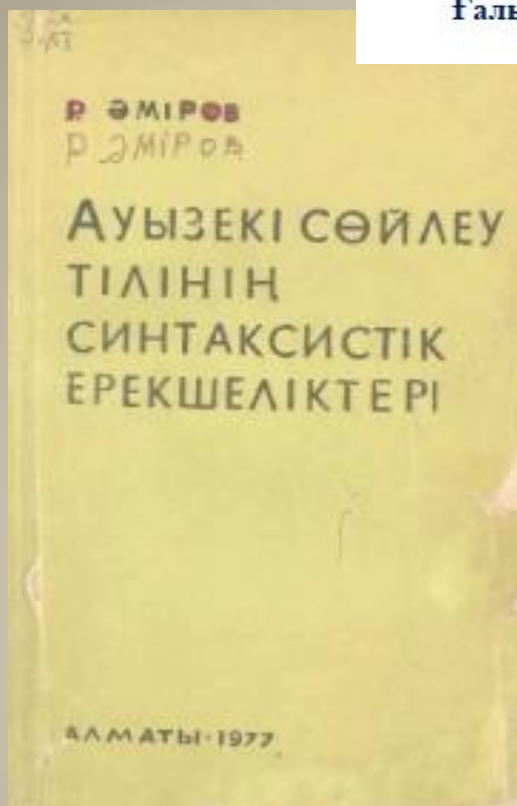

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Ғалымның еңбектері

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Ғалымның еңбектері

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Ғалымның еңбектері

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

Көпір үстінде

Дарияның жағасында

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

Магистрлерімен бірге

90

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

Әріптестер ортасында

90

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

Туған жердің қызғалдағы

90

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

90

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

Дәрістен кейінгі бір сәт

Сөз мәдениеті

Сөз мәдениеті жетік болсын дегенде, оған қойылатын бірнеше талап бар: сөз жүйелі, анық, түсінікті айтылуға тиіс; сөз тілдегі орфоэпиялық, грамматикалық, лексикалық нормаларға сай дұрыс құрылуға тиіс; сөз жағдайы қажет еткенде бейнелі, көркем, эмоциялы болуға тиіс; сөз сөйлесу жағдайына қарай бейімделуге тиіс.

- Рақыш Әмір

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

90

Құтты болсын!

Рақыш Сәтұлының өмір жолына көз салған жұрт одан жарықты көрер еді. Бұл – Рақанның сыртқы түрі мен түсінің жарығы. Ал ғұлама-ұстаздың ішкі мәні мен мазмұнынан таралатын жарықтың көзі бұдан әлдеқайда қуатты. Осы ретте Рақыш Сәтұлын сырты күміс, іші алтын кісі асылындай көремін. Мерейтойыңыз құтты болсын!

Тіл білімінің телегей-теңізін тебіренге беріңіз!

*Абай институтының директоры,
профессор Ж.Дәдебаев*

2020 Ж.

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӘМІР

Жұмыс кабинетінде

90

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

Пайдаланылған дерек көздері

1. әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті филология және әлем тілдері факультеті қазақ тіл білімі кафедрасының электронды-виртуалды қоры.
2. Ғалымның жеке өзінің кітапханасы.
3. Интернет-ресурстар.

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР

РАҚЫШ СӘТҰЛЫ ӨМІР

90

**Электронды көрмені ұйымдастырған
және көпшіліктің көруіне ұсынған**

Абай ғылыми-зерттеу институтының ұжымы

**Алматы
2020 жыл**